

📅 10. 2. 2023

ID: 115950

Nové povinnosti pro poskytovatele platebních služeb za dveřmi

Dne 1. února 2023 projednávala vláda České republiky na své schůzi mimo jiné návrh novely zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (DPH), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“). Hlavním důvodem, proč se vláda České republiky musela zabývat návrhem novely tohoto Zákona, je evropská směrnice 2020/284/ES ze dne 18. února 2020, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zavedení určitých požadavků na poskytovatele platebních služeb (dále jen „Směrnice“). Tato Směrnice si klade za cíl bojovat s přeshraničními podvody v oblasti DPH způsobenými podvodným jednáním některých podniků v oblasti přeshraničního elektronického obchodu.[1]

Jaké novinky a nové povinnosti naplněním tohoto cíle Směrnice do českého právního řádu přinese, shrnu v následujících odstavcích tohoto článku.

Jen těžko si lze představit současný svět bez nakupování zboží a služeb po internetu. Nakupování přes internet se stává stále populárnějším, a to i díky většímu pohodlí, které tento způsob nakupování přináší, kdy není nutné být fyzicky přítomen v kamenné prodejně obchodníka a vše lze provést pomocí několika kliknutí prostřednictvím počítače nebo chytrého telefonu, a to prakticky odkudkoliv na světě. Dnes není problém objednat si zboží z francouzského e-shopu během zimní dovolené s rodinou v Itálii a nechat si jej zaslat na adresu do České republiky. V současnosti je navíc většina nákupů přes internet, které provádí spotřebitelé v Evropské unii, prováděna prostřednictvím poskytovatelů platebních služeb.[2]

Povinnosti stanovené Směrnicí a jejich odraz v návrhu novely Zákona

Evropská unie si tohoto fenoménu ve společnosti všimla a reaguje na negativní efekty, které jsou s ním spojeny. A to jsou právě přeshraniční podvody v oblasti DPH. Směrnice za tímto cílem stanovuje evidenční povinnosti pro poskytovatele platebních služeb. Tyto povinnosti pro poskytovatele platebních služeb nebyly vybrány jen tak náhodou. Jsou to totiž právě poskytovatelé platebních služeb, kteří disponují informacemi nezbytnými pro identifikaci příjemce této platby spolu s údaji o částce, o datu platby, o členském státu původu platby, ale stejně tak informacemi o tom, zda platba byla iniciována ve fyzických prostorách obchodníka či nikoliv. Přitom právě zpřístupnění těchto informací příslušným správcům daní v jednotlivých členských státech by výrazně pomohlo v kontrole plnění povinností týkající se DPH a v boji s přeshraničními podvody v oblasti DPH.[3]

Návrh novely Zákona provádějící Směrnicí tedy ukládá poskytovatelům platebních služeb povinnost vést evidenci o přeshraničních platbách a příjemcích těchto plateb, přičemž přeshraniční platbou se v tomto smyslu myslí taková platba, při které se plátce nachází v jednom členském státě a příjemce v jiném členském státě, na třetím území nebo ve třetí zemi.[4] Tato povinnost se bude aktivovat při překročení hranice 25 přeshraničních plateb týkajících se jednoho příjemce za kalendářní čtvrtletí. Takto nastavený limit by podle preambule Směrnice měl vést k eliminaci plateb uskutečněných pouze pro nekomerční důvody, které nesouvisejí s ekonomickou činností jednotlivých subjektů.[5] Návrh novely Zákona zatím počítá s tím, že poskytovatelé platebních služeb budou údaje ze svých evidencí poskytovat správci daně elektronicky, a to vždy do konce měsíce následujícího po skončení kalendářního čtvrtletí.[6] Podle důvodové zprávy k návrhu Zákona nebude nutné evidenci jakkoliv kategorizovat na podnikající nebo nepodnikající subjekty, což by mělo vést k zjednodušení vedení celé evidence pro poskytovatele platebních služeb, kdy nebude nutné oddělovat na základě tohoto kritéria jednotlivé subjekty na straně příjemce.[7]

Obsahové náležitosti záznamů

Poskytovatelé platebních služeb povedou záznamy, které budou obsahovat minimálně tyto informace:[8]

- kód BIC či jiný identifikační kód podniku, který jednoznačným způsobem označuje poskytovatele platebních služeb,
- jméno nebo obchodní firmu příjemce,
- jakékoliv identifikační číslo pro účely DPH nebo jiné vnitrostátní daňové číslo příjemce,
- IBAN nebo jiný identifikátor, který jednoznačně označuje příjemce a jeho místo usazení,
- adresu příjemce, je-li k dispozici,
- údaje o přeshraničních platbách jako jsou datum a čas platby nebo vrácení platby, částku a měnu platby nebo vrácení platby, členský stát původu nebo vrácení platby a jakékoliv jiné údaje, které jinak jednoznačně určují platbu nebo vrácení platby.

Důsledky nové evidenční povinnosti

Takto vedená evidence by měla pomoci určit, kde se nachází místo usazení příslušného příjemce a plátce, přičemž Směrnice za tímto účelem zavádí domněnku, že místo usazení plátce či příjemce se nachází v členském státě, který odpovídá identifikátoru IBAN platebního účtu plátce či příjemce. Za tímto účelem lze užít případně i jiného identifikátoru, který povede k jednoznačnému určení státu usazení.[9] Důvodová zpráva k návrhu novely Zákona na tomto místě uvádí, že domněnkou určené místo usazení nemusí odpovídat skutečnému místu umístění. Právní úprava s takovou situací má počítat.[10]

Směrnice si rovněž klade za cíl, aby nebyla shromážděována taková data, která nejsou bezprostředně nezbytná pro boj členských států proti podvodům v oblasti DPH.[11] Poskytovatelé platebních služeb budou povinni uchovávat informace týkající se přeshraničních plateb po dobu 3 kalendářních let. Takto dlouhá doba by měla členskými státy zajistit, aby mohly provést účinné kontroly a prošetřit možná podezření na podvody v oblasti DPH nebo takový podvod odhalit.[12]

Data získaná od poskytovatelů platebních služeb budou předávána do Centrálního elektronického systému platebních informací (CESOP), přičemž tento systém bude schopný rozřadit platební informace pro jednotlivé příjemce a umožní tak získat úplnější přehled o platbách, které v celé Evropské unii příjemci plateb (podniky) obdrželi od plátců (spotřebitelů nakupujících online). Tento systém rovněž umožní provádět „křížové kontroly“ platebních údajů s informacemi o DPH, které se již vyměňují na základě nařízení (EU) č. 904/2010 o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti DPH.[13]

Závěr

Směrnice musí být do právních řádů jednotlivých členských států, a tedy i do právního řádu České republiky, implementována do 1. ledna 2024.[14] Návrh novely Zákona byl na jednání vlády 1. února 2023 schválen a v nejbližší době ho čeká projednávání na půdě Parlamentu ČR. Během legislativního procesu však nelze v návrhu novely očekávat příliš velké změny, jelikož již současný návrh novely Zákona spolu s důvodovou zprávou jsou zřetelným způsobem motivovány zněním předmětné Směrnice.

Martin Peší

Weinhold Legal

Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Odst. 2 preambule Směrnice

[2] Důvodová zpráva k návrhu Zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[3] Odst. 3 preambule Směrnice

[4] Čl. 1 Směrnice

[5] Čl. 1 Směrnice spolu s odst. 6 preambule Směrnice

[6] Důvodová zpráva k návrhu Zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[7] Důvodová zpráva k návrhu Zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[8] Čl. 1 Směrnice

[9] Čl. 1 Směrnice

[10] Důvodová zpráva k návrhu Zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[11] Odst. 6 preambule Směrnice

[12] Odst. 10 preambule Směrnice

[13] Důvodová zpráva k návrhu Zákona, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

[14] Čl. 2 Směrnice

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

👤 Martin Peší (Weinhold Legal)

📅 10. 2. 2023